

Docenteninstructie Thema 6 Ik en mijn toekomst

Lesbrief	Aan de drugs
Aantal uren	16
Uitvoering	Individueel en in groepjes
Werkkaarten	Werkkaart Productpresentatie Werkkaart Een mindmap maken

Toelichting en aandachtspunten algemeen

Deze lesbrief bestaat uit vier activiteiten.

Voor deze lesbrief zijn deze websites aan te bevelen:

- www.dgsg.nl/?PageID=31 - het Trimbos instituut;
- www.drankendrugs.nl: een aantrekkelijke en informatieve site voor jongeren (de filmpjes – gemaakt in samenwerking met Tactus – zijn gericht op preventie en ‘hoe praat ik erover met ouders en vrienden’);
- www.youtube.com/user/drankendrugs#p/a/u/2/RB35_yRD0s;
- <http://nl.wikipedia.org/wiki/Energiedrank>;
- www.happydrinks.nl/;
- www.minderdrankmeerscoren.nl

Kanttekening:

In de lesbrief wordt het onderwerp aangestipt en in een schoolcontext geplaatst maar het is geen vervanger voor beleid/voorlichting met betrekking tot drugs en verslaving in het algemeen.

Het Trimbos instituut hanteert de volgende doelstelling:

Jongeren stimuleren om het drinken van alcohol uit te stellen tot in ieder geval 16 jaar en geen tabak en drugs te gebruiken.

In de lesbrief zijn nagenoeg geen open zoekopdrachten opgenomen. De reden hiervoor is dat er op internet heel veel filmpjes en fora te vinden zijn die vooral benadrukken hoe leuk en lekker drugs zijn. Denk aan Spuiten en Slikken.

Toelichting en aandachtspunten per activiteit

Activiteit De mening van mijn klas

Relatie met kerndoelen vmbo onderbouw¹

Nederlands (1-10)	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
Engels (11-18)	-
Wiskunde (19-27)	25
Mens en Natuur (28-35)	34, 35
Mens en Maatschappij (36-47)	-
Kunst en cultuur (48-52)	-
Bewegen en Sport (53-58)	-

Relatie met Referentiekaders Taal en Rekenen²

Nederlands	1F	2F
Gesprekken	1.1, 1.2, 1.3	2.1, 2.2
Luisteren	-	-
Spreken	-	-
Lezen zakelijk	1.53, 1.57, 1.58, 1.59, 1.61	2.56, 2.59, 2.64
Lezen fictie	-	-
Schrijven	-	-
Wiskunde	1F	2F
Getallen	-	-
Verhoudingen	-	-
Meten en meetkunde	-	-
Verbanden	1.82	2.63

¹ Een omschrijving van de kerndoelen vmbo onderbouw (SLO) zijn te vinden op de site van de Vakcollege Groep.

² Voor deze overzichten zijn de omschrijvingen in het Referentiekader Taal genummerd. De overzichten Referentiekaders Taal en Rekenen zijn te vinden op de site van de Vakcollege Groep.

De nummers met een 1 ervoor slaan op niveau 1F en die met een 2 ervoor op niveau 2F.

In de overzichten bij de activiteiten staan bij de Referentiekaders Taal en Rekenen die punten aangegeven waar de nadruk op valt binnen die desbetreffende activiteit.

Activiteit	De mening van mijn klas
Stap 1 Oriënteren	Verzamel informatie over verslavingen en genotmiddelen. Brainstorm over jouw stelling.
Stap 2 Voorbereiden	Bedenk een aantal stellingen. Schrijf ook op wat jouw mening is.
Stap 3 Uitvoeren	Print je stelling in grote letters uit.
Stap 4 Reflecteren	Speel het stellingenspel: wat is de mening van jouw klas? Maak bij elke stelling een grafiek.

Het onderdeel 'maken van een grafiek' (stap 4) kan eventueel gedaan worden in samenwerking met de sectie wiskunde.

Stap 1 Oriënteren

Bij b.

Maak een klassikale start met een aflevering van het programma 'Afkicken' van BNN. Daarin worden een aantal verslaafden geportretteerd die hun best doen om van hun verslaving af te komen. Het is een confronterend maar respectvol programma. <http://player.omroep.nl/?afIID=8306919>.

Mocht de link verouderd zijn, dan vindt u hier actuele links:

www.trimbos.nl/nieuws/maandblad-geestelijke-volksgezondheid/de-mgv-film/op-het-web-beschikbaar.

Kijkvragen bij de aflevering van afkicken:

- Welke verslavingen hebben de mensen uit dit filmpje?
- Jet was 12 toen ze haar eerste bier dronk. Wat vind jij daarvan?
- Annelies is verslaafd aan pillen. Gewone pillen, medicijnen dus...
- Hoe kan iets wat eigenlijk goed is voor je gezondheid, *slecht* zijn?
- Wat is het Engelse woord voor 'medicijnen'?
- Sommige verslaafden lijken een beetje zielig, maar anderen hebben eigenlijk een goed leven. Het zijn leuke mensen die van plezier houden. Waarom is hun verslaving toch een probleem?
- Je kunt ergens lichamelijk verslaafd aan zijn, maar ook geestelijk verslaafd. Probeer van allebei voorbeelden te vinden in het filmpje.
- Maak de laatste vraag eventueel concreter:

Je ziet in het filmpje dat Jet echt ziek wordt, als ze een tijdje geen drugs gebruikt. Dat komt door de lichamelijke / geestelijke verslaving.

Annelies en Ries worden vreselijk chagrijnig en boos, omdat ze geen drugs meer mogen gebruiken. Dat komt door de lichamelijke / geestelijke verslaving.

Tip: Zet de film af en toe even stil. Laat de leerlingen de rest zelf kijken, als ze geïnteresseerd zijn.

Stap 2 Voorbereiden

Bij Oefenen met je mening geven.

Laat leerlingen oefenen met hun mening geven. Bespreek voor ze aan de slag gaan wat een stelling is en hoe je 'stelling neemt'.

Stap 4 Reflecteren

Bij f.

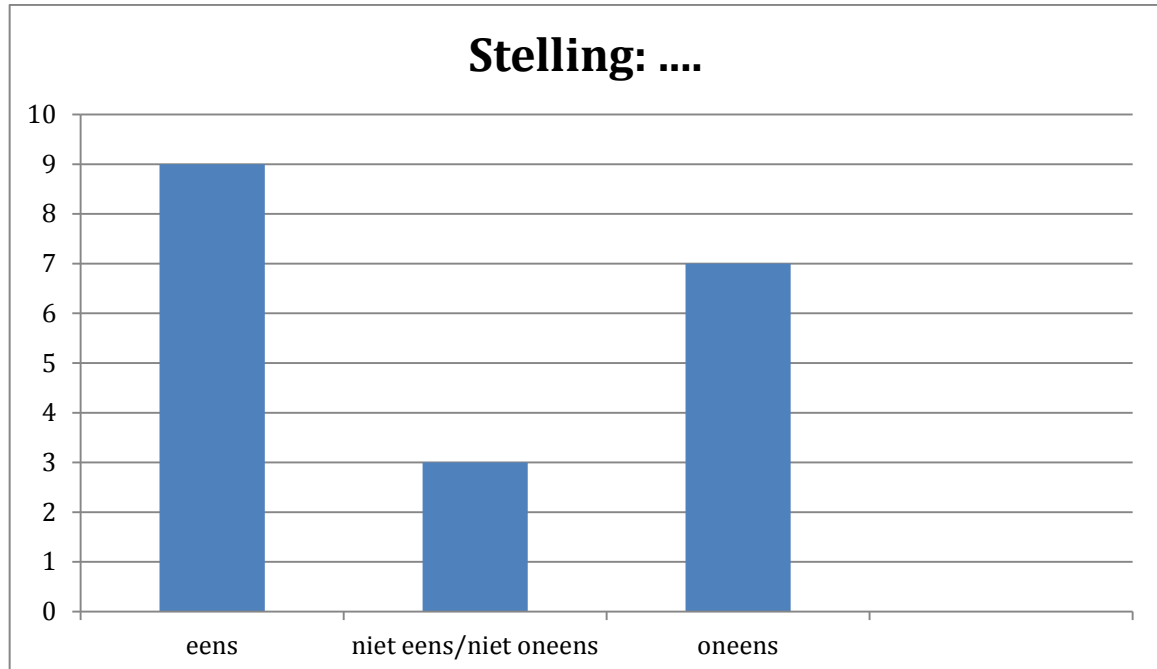
Geef zelf ook een stelling. Daarmee kunt u later illustreren hoe de leerlingen een grafiek kunnen maken. Dit kan heel gemakkelijk in Word (invvoegen – diagram – categorieën invullen – waarden invullen – overige kolommen verwijderen) of op het bord.

Geef bij elke stelling een aantal leerlingen de gelegenheid om te zeggen waarom ze voor 'eens' of 'oneens' hebben gekozen. Vraag ook door, bijvoorbeeld: 'Hoe doe je dat dan? Wat zeg je dan? Hoe zou jij dat aanpakken? Enz.

Laat de leerlingen een grafiek maken van de uitslag van hun stelling. Laat zien hoe dat gaat.

Om leerlingen op weg te helpen voor het stellingenspel

Het is je eigen schuld als je verslaafd raakt aan wat dan ook.

Van energiedrankjes word je druk. Ze moeten verboden worden op school.

Niemand heeft er iets mee te maken of ik alcohol drink of rook.

Als ik op een feestje zou zijn en er werd een XTC pil aangeboden dan zou ik er eentje aannemen.

Zelfs als al mijn vrienden roken, dan doe ik het nog niet.

Het maakt niet uit of je een gewone sigaret rookt of een sigaret met hasj (wiet) het zijn allebei drugs.

Als je ziet dat je beste vriend/vriendin teveel drinkt dan moet je er wat van zeggen, dan ben je pas een goede vriend.

Ik zou met mijn ouders gaan praten als ik merk dat ik verslaafd ben.

Ik weet waar ik hulp kan krijgen op school als ik dat nodig heb.

Ik zal nooit verslaafd raken.

Activiteit Antireclame maken

Relatie met kerndoelen vmbo onderbouw

Nederlands (1-10)	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10
Engels (11-18)	-
Wiskunde (19-27)	25
Mens en Natuur (28-35)	34, 35
Mens en Maatschappij (36-47)	-
Kunst en cultuur (48-52)	-
Bewegen en Sport (53-58)	-

Relatie met Referentiekaders Taal en Rekenen

Nederlands	1F	2F
Gesprekken	-	-
Luisteren	-	-
Spreken	-	-
Lezen zakelijk	1.53, 1.55	2.56, 2.58
Lezen fictie	-	-
Schrijven	1.77, 1.92, 1.95	2.96, 2.108, 2.111
Wiskunde	1F	2F
Getallen	-	-
Verhoudingen	-	-
Meten en meetkunde	-	-
Verbanden	1.76, 1.77	2.60

Activiteit	Antireclame maken
Stap 1 Oriënteren	Verzamel informatie over de gevaren van verslavingen. Brainstorm over jouw antireclame.
Stap 2 Voorbereiden	Ontwerp je antireclame.
Stap 3 Uitvoeren	Maak de antireclame.
Stap 4 Reflecteren	Presenteer je antireclame.

Stap 1 Oriënteren

Bij b.

Bespreek vooraf het beeld dat reclames voor alcohol laten zien. Hoe vinden de leerlingen dat? Beïnvloed hen dat?

En wat vinden zij van de waarschuwingen die nu op sigarettenpakjes staan?

Laat een aantal voorbeelden zien van waarschuwingen op sigarettenpakjes. Die zijn heel gemakkelijk te vinden via Google Images 'waarschuwing / roken'.

Bij c.

Tip: Kijk op www.YouTube.com naar > drankendrugs > wat zijn de gevolgen van alcohol?

Bij e.

Het doel van deze oefening is dat leerlingen zich heel erg bewust worden van de risico's. Het gaat er niet om dat ze precies de goede antwoorden geven.

Risico	Genotmiddelen
Het is heel slecht voor je tanden.	<i>Red bull, sigaretten.</i>
Je hersens sterven af.	Alcohol, sigaretten, partydrugs, harddrugs
Je wordt er heel druk van.	Red bull, mdma/partydrugs
Je kunt er kanker van krijgen.	sigaretten
Je kunt jezelf vergifigen.	Alcohol (en als je flink doorgaat zijn alle middelen giftig natuurlijk)
Je loopt kans op een bloedziekte (hepatitis of hiv).	Harddrugs (naalden)
Je botten ontwikkelen zich slechter.	Alcohol, sigaretten
Het is slecht voor je lever.	Alcohol
Kans op psychische ziektes (bijvoorbeeld dat je je dingen gaat inbeelden die niet echt zijn).	Wiet, pillen, harddrugs, combinatie van drank/drugs.
Enzovoorts!	
Het is slecht voor je hart.	Red Bull, mdma
Het is slecht voor je longen.	Roken, blowen.

Bij f.

Laat de leerlingen ook eens zoeken naar latere cijfers.

Stap 3 Uitvoeren

Begeleid het feedback geven aan elkaar. Geef suggesties als leerlingen vastlopen.

Stap 4 Reflecteren

Tip: Laat de situaties naspelen. Na de brave antireclame is het leuk om elkaar proberen over te halen.

Dat geeft de leerlingen bovendien houvast, als ze zelf in de situatie terecht komen: Hoe proberen jongeren elkaar over te halen en hoe reageer je daarop?

Activiteit Een alcoholvrije cocktail

Relatie met kerndoelen vmbo onderbouw

Nederlands (1-10)	1, 2, 6, 7, 8, 9, 10
Engels (11-18)	-
Wiskunde (19-27)	20, 22, 23, 24
Mens en Natuur (28-35)	35
Mens en Maatschappij (36-47)	-
Kunst en cultuur (48-52)	-
Bewegen en Sport (53-58)	-

Relatie met Referentiekaders Taal en Rekenen

Nederlands	1F	2F
Gesprekken	-	2.2
Luisteren	1.21, 1.22	2.27, 2.28
Spreeken	1.40, 1.42, 1.44, 1.45	2.46, 2.47
Lezen zakelijk	1.53, 1.54	2.56, 2.57
Lezen fictie	-	-
Schrijven	1.77, 1.92, 1.93	2.94, 2.108, 2.111, 2.112
Wiskunde	1F	2F
Getallen	1.4, 1.6	-
Verhoudingen	-	-
Metten en meetkunde	1.62, 1.64	-
Verbanden	-	-

Activiteit	Alcoholvrije cocktail
Stap 1 Oriënteren	Verzamel lekkere recepten voor frisse drankjes. Brainstorm over jouw cocktail.
Stap 2 Voorbereiden	Kies een recept en verzamel de ingrediënten. Test het recept: is het lekker genoeg?
Stap 3 Uitvoeren	Maak een alcoholvrije cocktail. Maak de cocktail af met extraatjes. Bereid de productpresentatie voor.
Stap 4 Reflecteren	Geef de productpresentatie. Proef de cocktails.

Stap 1 Oriënteren

Bij b.

Deel het artikel *05 - Aan de drugs - artikel Hoe alcohol je hersencellen snoeit* (pdf) uit. Geef de leerlingen voldoende tijd om dit te lezen. U kunt ook overleggen met de docent Nederlands om dit tijdens de les Nederlands te behandelen. U kunt dan in uw les de leerlingen hun mening laten geven.

Het opzoeken van onbekende woorden kunt u ook zo organiseren: elke leerling zoekt van twee woorden de betekenis op en legt die uit aan de andere leerlingen.

Bij c.

Op de sites van www.happydrinks.nl/ en www.minderdrankmeerscoren.nl vinden de leerlingen de receptenboeken. U kunt ze eventueel zelf al ophalen en printen.

Laat de receptenboeken printen. Het is misschien voldoende om er voor de hele klas 6 te printen en het scheelt de leerlingen veel tijd, als ze vooraf al geprint zijn. Twee op één pagina printen levert (op een goed ingestelde printer) goed leesbare teksten op.

Bij d.

Platen voor op het digitale schoolbord zijn te vinden

op: <http://www.kinderpleinen.nl/showPlein.php?plnId=1648>

Op internet is ook veel oefenmateriaal voor het afmeten en omrekenen van inhoudsmaten..

http://www.schoolbordportaal.nl/files_sb/programma-flash-43/inhoud-met-maatbeker-g-swf.html

Het is aan te raden om de maatbeker uit de schoolkeuken erbij te pakken, om na te gaan of de leerlingen het aflezen ook daadwerkelijk kunnen toepassen op een eventueel andere schaalverdeling.

Bij f.

De leerlingen gaan in stap 4 een productpresentatie geven (onderdeel Economie en ondernemen). Het is handig om ze er nu vast kennis mee te laten maken.

Vertel over de theorie achter een productpresentatie.

Een goede verkoper kan een product aanprijzen. Dit wil zeggen dat hij of zij over een product kan praten en dat andere mensen dan gaan geloven, dat ze het ook echt kunnen gebruiken en er eigenlijk niet zonder kunnen. Je hebt vast wel eens naar Telsell gekeken op tv. Dit zijn die programma's die kookspullen, verfrillers, afslankdingen enzovoort aanprijzen. Deze mensen overdrijven een productpresentatie, maar ze kunnen wel heel goed iemand overtuigen.

Bekijk samen met de leerlingen het filmpje op YouTube: www.youtube.com/watch?v=gogLYDwgRX8. Volvo Rutten | *Een geweldige film over de productpresentatie van de nieuwe Volvo V40, waarbij alle aspecten (zowel optisch als technisch) van de Volvo V40 worden verbeeld.*

Het filmpje is in het Engels maar geeft wel een mooi beeld van een uitgebreide productpresentatie.

Stap 2 Voorbereiden

Let op. Deel de klas in vier groepen in. Elke groep maakt een cocktail en bereid de productpresentatie voor.

Bij b.

Het is nodig om voor de inkooplijst een klassikaal moment in te voegen. Wat moet er allemaal aangeschaft worden en hoeveel gaat dat kosten?

De groepen maken eerst voor hun eigen recept een lijst en daarna een boodschappenlijst. De leerlingen maken steeds een schatting van de kosten.

Bij De materialen en de planning.

Hierbij maken ze een boodschappenlijst voor de hele klas. Bespreek van een aantal ingrediënten hoeveel het zal gaan kosten. Wat denken de leerlingen? Hoe ver liggen de schattingen uiteen?

Bespreek later aan de hand van de boodschappenlijst wat de werkelijke kosten waren.

Tip: Scan de kassabon en projecteer die (via smartboard/beamer) of kopieer de bon zodat ieder groepje kan nagaan of ze goed hebben ingeschat hoeveel hun boodschappen kosten.

Stap 3 Uitvoeren

Bij Bereid de productpresentatie voor.

Deel de **Werkkaart Productpresentatie** uit. Laat de leerlingen die doornemen. Ze schrijven op welke stappen ze nu al kunnen nemen.

Stap 4 Reflecteren

Bij b.

Deel de formulieren uit (Bijlage 1). Elke leerling beoordeelt twee klasgenoten.

Bespreek de beoordelingen na.

Activiteit Verslavingsdeskundige voor een dag

Relatie met kerndoelen vmbo onderbouw

Nederlands (1-10)	1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Engels (11-18)	-
Wiskunde (19-27)	-
Mens en Natuur (28-35)	35
Mens en Maatschappij (36-47)	-
Kunst en cultuur (48-52)	52
Bewegen en Sport (53-58)	-

Relatie met Referentiekaders Taal en Rekenen

Nederlands	1F	2F
Gesprekken	1.9	2.6
Luisteren	1.21, 1.22	2.27, 2.28
Spreeken	1.40, 1.42, 1.44, 1.45	2.46, 2.47
Lezen zakelijk	1.53, 1.54	2.56, 2.57
Lezen fictie	-	-
Schrijven	-	-
Wiskunde	1F	2F
Getallen	-	-
Verhoudingen	-	-
Meten en meetkunde	-	-
Verbanden	-	-

Activiteit	De mening van mijn klas
Stap 1 Oriënteren	Verzamel informatie over verslavingen en genotmiddelen. Brainstorm over jouw stelling.
Stap 2 Voorbereiden	Bedenk een aantal stellingen. Schrijf ook op wat jouw mening is.
Stap 3 Uitvoeren	Print je stelling in grote letters uit.
Stap 4 Reflecteren	Speel het stellingenspel: wat is de mening van jouw klas? Maak bij elke stelling een grafiek.

Stap 1 Oriënteren

Bij e.

Afhankelijk van de eerdere activiteiten die u hebt gedaan kunt u de resultaten daaruit meenemen. De leerlingen hebben dan al veel voorinformatie.

Dan weet de leerling na die drie activiteiten al meer over genotmiddelen en verslavingen. Anders heeft u wat meer tijd nodig om hen die informatie te laten vergaren.

Noem de onderwerpen die ook in bijlage 1 staan genoemd en laat de leerlingen daaruit twee kiezen.

Stap 2 Voorbereiden

Bij a.

De leerlingen kunnen kiezen uit: alcohol, sigaretten, joints, XTC, gokken en gamen.

In de bijlage staan aanvullende specifieke vragen en ook verwijzingen naar websites.

Als leerlingen niet genoeg hebben aan de gegeven websites, dan is dit nog een tip:

www.digischool.nl/vz/leerlingen/genotmid.htm.

Controleer de praatbladen en de timing voordat de minilessen gegeven worden.

Geef duidelijk aan wat u wilt: met vieren één miniles of elke leerling tien minuten. In het laatste geval duurt de les per viertal 40 minuten. Plan dit dan goed in.

Stap 3 Uitvoeren

Bij b.

Als de groepjes hun miniles geven, luisteren de andere leerlingen goed naar de inhoud en ze geven feedback.

Stap 4 Reflecteren

Bij b.

Stel een panel samen waarin uit elk groepje één leerling zitting neemt. Diegene beantwoordt de vragen uit het publiek. Zijn alle vragen uit de bijlage beantwoord? Hebben leerlingen zelf nog vragen?

Als er tijd over is, kan er nog worden gediscussieerd over de stellingen uit activiteit 1. Hebt u die activiteit gedaan, dan is het de moeite waard om leerlingen te vragen of ze er nu anders over denken of niet, en waarom dan...

Hebt u die activiteit niet gedaan, dan is dit een extra gelegenheid om de mening te polsen.

Bijlage 1. Beoordelingsformulier productpresentatie

Je wordt met het volgende formulier beoordeeld.

Naam leerling:

Cijfer

Goede openingszin 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Goede opbouw 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Goede afronding 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Verstaanbaarheid 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Snelheid van spreken 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Houding (handen, ogen) 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Leuke hulpmiddelen 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Leuk om naar te luisteren 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Ben ik overtuigd 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Lengte (tijd) 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

----- +

..... : 10

Bijlage 2. Vragenlijst en discussiepunten

Vragenlijst voor miniles

Alcohol

http://nl.wikipedia.org/wiki/Alcoholische_drank

www.watdoetdrank.nl

Leg uit wat het verschil is tussen 'sterke drank' en licht alcoholische drank.

Alcohol wordt gezien als harddrugs. Waarom is dat?

Waarom mag je niet autorijden als je alcohol gedronken hebt?

Stel: je bent 19. Je hebt je rijbewijs al een half jaar. Je wordt aangehouden bij een alcoholcontrole. Je hebt 1 Bacardi-cola op. Ben je strafbaar?

Doe de test op [watdoetdrank.nl](http://www.watdoetdrank.nl). Hoeveel vragen hadden jullie goed?

Sigaretten

www.stivoro.nl

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Sigaret>

http://nl.wikipedia.org/wiki/Passief_roken

Noem de drie schadelijke stoffen die in sigarettenrook zitten.

Waarom hoesten mensen die roken vaker dan mensen die niet roken?

Welke ziekten kun je krijgen als je rookt? Noem er vier.

Wat is 'passief roken'? En waarom is dat ook ongezond?

Joints

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Joint>

Wat zit er in een joint?

Wat betekent 'high'? Wat betekent 'stoned'?

Een joint is net zo ongezond als een gewone sigaret. Maar je kunt méér schade oplopen dan bij een sigaret. Hoe zit dat?

Van een joint kun je 'paranoia' worden. Hoe gedraag je je als je paranoia bent?

XTC

www.trimbos.nl/onderwerpen/alcohol-en-drugs/xtc/xtc-algemeen/risicos

Wat is XTC, en wat zit er in?

XTC is niet lichamelijk verslavend. Maar je moet wel steeds meer nemen om hetzelfde te voelen.

Hoe komt dat? En wat is het risico als je steeds meer gebruikt?

Gebruik van XTC kan dodelijk zijn. Leg uit hoe dat kan.

Leg uit welke risico's je loopt als je XTC gebruikt (wat kan er mis gaan?).

Gokken

http://nl.wikipedia.org/wiki/Pathologisch_gokken

www.gokverslaving.nl

Leg uit waarom veel gokverslaafden gaan liegen tegen hun familie en vrienden.

Waarom merk je dat iemand gokverslaafd is?

Is gokverslaving een groot probleem in Nederland? Waarom denk je van wel of van niet?

Gamen

<http://youtu.be/YknR3qcvDMw>

<http://player.omroep.nl/?afIID=6405146> (dit programma duurt een half uur, kijk in elk geval 15 minuten)

Wanneer weet je dat je niet meer leuk speelt maar verslaafd bent?

Waarom is een gameverslaving voor een heel gezin erg?

Wat maakt een game verslavend?

Discussiepunten

Waarom gaan jongeren alcohol drinken of roken?

Waarom gaan andere jongeren geen alcohol drinken en niet roken?

Hoe komt het volgens jou dat er meer jonge mensen alcohol drinken dan roken?

Drink jij wel eens alcohol? Zo ja wat en hoe vaak?

Hoeveel klasgenoten drinken er wel eens alcohol?

Hoeveel klasgenoten roken er volgens jou?

Is er gevaar om een keertje iets uit te proberen? Leg je antwoord uit.

Wat is volgens jou het verschil tussen ergens van genieten en ergens verslaafd aan zijn?

Stel er wordt bij jou in huis gerookt. Heeft dit invloed op jouw keuze om wel of niet te roken? Leg je antwoord uit.

